

Vágar sum demensvinarligt samfelag

Royndarverkætlanin í Vágum sum eitt demensvinarligt samfelag er nú liðug. Heimatænastan í Vágum hevur fingið nógva vitan og royndir, sum tey nú deila víðari við onnur

FRANTS JENSEN

FRANTS@SOSIALURIN.FO

Ein av teimum, ið hava verið við í verkætlanini er Arnleyg Haraldsen úr Sandavági. Hon er sjúkrarøktarfrøðingur og arbeiði sum visitator, hevur fyrbygandi heimavitjanir og harumframt hevur hon verið ein av kommunalu

demenssamskiparunum í Heimatænastuni í Vágum. Hon greiddi á fundinum, sum Alzheimerfelagið skipaði fyri á Østrøm, frá um verkætlanina.

– Øll boðini eru komin frá demensklinikkini til mín ella Majbrith Reynskor, sum eisini er demenssamskipari. Síðan eru vit farnar á heimavitjan og hava havt nógvar samrøður við borgarar, sum eru raktir av demens, og

avvarðandi teirra, segði Arnleyg Haraldsen.

Hon vísti á, at høvuðsuppgáva var at arbeiða uppsøkjandi og fyrbygandi. Og altíð at seta persónin í miðdepilin fyri átøkum.

– Ráðgeving og stuðul til persónar við demens og avvarðandi tíðliga í sjúkugongdini ger, at tey gerast betur før fyri at hava eitt gott lív hóast sjúku, segði Arnleyg Haraldsen.

Kamarshurðin stongd um náttina

Hon vísi á, at fleiri vóru komin langt í sjúkugongdini. Familjurnar vóru ørkymlaðar, tey føldu seg hjálparleysan og strongdan av støðuni. Tey vistu ikki, hvat tey skuldu gera, og høvdu ringt við at biðja um hjálp.

Hon vísti á, at nakrar av avbjóðingunum, sum tey avvarðandi standa í, eru millum annað, at tey taka yvir alt húsligt arbeiði, samstundis sum tey mugu røkta og draga umsorgan fyri tí sjúka og enntá fara til arbeiðis, onkur hevur verið noyddur at siga seg úr starvi, um náttina verður kamarshurðin stongt, tí avvarðandi er so útlúgv-aði og bangin fyri at sovna og ikki

hoyra, at tann sjúki fer út um náttina. Onkur hevur roynt seg við at binda beinini saman, so tey vóru ví í at vakna, segði Arnleyg Haraldsen.

Arbeitt tvørfakligt

Hon vísir á, at tey í Heimatænastuni í Vágum hava havt sera gott samstarv við landsdemenssamskiparan.

Eitt toymið hevur verið skipað tvørfakligt, har bæði demenssamskiparar í økinum, landsdemenssamskiparini, leiðslan, fólk í ymiskum fakkólum í heimatænastuni og onnur hava verið við.

Fyri at nøkta tørvin hjá demensraktum og avvarðandi hava tey verið noydd at bjóða aðrar tænastrur, sum ikki vóru í

Enn bara ein landsdemenssamskipari

Í 2015 var ætlan lögð fram um at gera Føroyar til eitt demensvinarligt samfelag. – Ætlanin var, at vit skuldu vera í fremstu røð. Nú fyra ár seinni mugu vit bara staðfesta, at vit als ikki eru í fremstu røð. Játtanin er ikki rokkin til, sigur Tórmóður Stór, leiðandi yvirlækni/depilsleiðari á Psykiatriska deplinum

FRANTS JENSEN

FRANTS@SOSIALURIN.FO

Mánakvøldið skipaði Alzheimerfelagið fyri kunningarfund og pallborði um Føroyar sum eitt demensvinarligt samfelag á Østrøm í Havn. Tórmóður Stór greiddi frá gongdini innan demensókið.

– Í 2012 varð ein demensætlan lögð, og í 2015 var ætlan lögð fram um at gera Føroyar sum til eitt

demensvinarligt samfelag. Vit settu høg mál, at vit skuldu fylgja málunum hjá heimsheilsustovninum, WHO. Men vit hava ikki nátt málunum. Játtanin rakk ikki til, sigur Tórmóður Stór.

Bara ein landsdemenssamskipari og ikki fimm

Í ætlanin frá 2015, varð millum annað lagt upp til, at Føroyar skuldu hava fimm landsdemenssamskiparar, og at vitanin um demens skuldi samskipast.

Tað vóru ikki so nógvir peng-

ar settir av til økið, sum ætlanin legði upp til, og bara ein demenssamskipari varð settur í starv.

Nú, fyra ár seinni, er framvegis bara ein landsdemenssamskipari í starvi.

Á fundinum gjørdist tó kjak um, hvussu nógvir pengar eru settir av til landsdemenssamskiparar. Sirið Stenberg, landsstýrskvinna við heilsumálum, segði, at játtanin er hækkað, so at ráð nú skuldi verið at sett trýggjar ella fyra landsdemenssamskiparar.

Játtanin er nú lögð saman við økinum á Psykiatriska deplinum,

Tórmóður Stór, leiðandi yvirlækni/depilsleiðari á Psykiatriska deplinum

og tí er ikki so lætt at siggja, hvat er tað rætta talið, sum játtað er. Sirið Stenberg segði, at hon mátti kanna tað nærri.

Fleiri av áhoyrarunum á fundinum hildu hetta vera átaluvrt og vildu hava meira at vita.

Í samrøðu við Sosialin sigur Tórmóður Stór, at onkur annar landsdemenssamskipari hevur verið í starvi, sum er givin aftur. Hann vísir á, at í løtuni eru 1,5 landsdemenssamskiparar í starvi.

Royndarverkætlan í Vágum

Av tí at ikki nóg mikið av pengum vórðu settir av til at gera arbeiði kring landið, varð eitt øki í landinum, Vágar, valt út, og tað skuldi so vera ein pilotverkætlan. Demensklinikkinn og Heimatænastan í Vágum hava samstarvað um pilotverkætlanina “Demensvinarligt samfelag”.

Verkætlanin er nú liðug, og á fundinum í Østrøm varð kunnað um hana.